

קבלת ממון לבדק הבית

מנוכרים או כותים

בתחילת הבנין, לדברי הכל, אין מקבלים מהם שום ממון לצורך בנין הבית, כי יש לחוש שכוונתם להשתתף בבנין, כדי לגרום לרפיון בבניה, [שעל ידי שותפותם, יוכלו לומר דעתם בכמה עניינים, ותמיד יכוונו לדבר שיגרום רפיון בבניה], כמו שמצינו בבית שני, "וְיָהִי עִם הָאָרֶץ מְרַפֵּים יְדֵי עַם יְהוּדָה וּמִבְהָלִים"^א אותם לבנות. וְסָכְרִים גְּלִיהֶם יוֹעֲצִים לְהַרְרָא עֲצָתָם כָּל יְמֵי כוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס וְעַד מְלָכוֹת דְרָגוּשׁ מֶלֶךְ פָּרַס" (עזרא ד' ד'-ה').

ולבסוף, כלומר אחר שנשלם הבנין, ומעתה לא בא הממון לצורך הבניה, אלא לצורך חיזוק הבנין הבנוי [=בדק הבית], יש חילוק בדבר.

דבר מסוים, כלומר דבר שנקבע בבנין כמו שהוא, שעל ידי זה שם הנודב עליו, לומר פלוני נדבו, כגון אמה כליא עורב^ב, לדברי הכל אין מקבלין מהם, וזאת משני טעמים. (א) משום שגנאי הוא לנו שאנו צריכים לקבל מהם. (ב) ועוד משום שהם מתפארים בכך.

אבל דבר שאינו מסוים, כגון מים ומלח, נחלקו בו חכמים, אם מקבלים מהם לצורך בדק הבית.

לדברי רבי יוחנן – מאחר שבטלו כל הטעמים הנ"ל, [שכן אין כאן חשש רפיון, כי הבית כבר בנוי. ואין הדבר מסוים, שיהיה בו גנאי לנו, ותפארת להם], לפיכך מקבלים מהם. [ומה ששנינו, שאין מקבלים מהם, הוא באחד משני האופנים האסורים, כלומר, או בתחילת הבנין, או דבר מסוים].

ולדברי רבי שמעון בן לקיש – לא חילקו חכמים בדבר, ומאחר שאמרו לא לקבל מהם לבדק הבית, אין מקבלים מהם כלל, אף אחרי שנשלם הבנין, ואף דבר שאינו מסוים [ולפירוש תקלין חדתיו, ריש לקיש למד זאת מהכתוב, "לא לָקֶם וְלָנוּ לְבָנוֹת בַּיִת לְאַלְקִינוּ", שלא חילק הכתוב בדבר, ובכל האופנים אין לקבל מהנוכרים לבדק הבית]. [ומה ששנינו, שנכרים נודרים ונידרים, אין הכוונה לנדרי בדק הבית, אלא הכוונה לשני אופנים של הבאת קרבן נדבה, האחד הוא שהנוכרי נודב מעצמו, שאומר מעצמו הרי עלי עולה, והשני שנידב על

^א "ומבבלהים" כתיב.

^ב טבלאות של אמה היו עושיין, והן חדין כסכין סביבותיהם, ומסמרין חדין בכולן, ומחפין בהן גגו של היכל למנוע את העורבים מלישב. [רש"י במסכת שבת דף צ']. הגג כלה ומקצר למעלה עד כאמה, ומחפין אותו שם בברזל ובמסמרים כדי שלא ישבו העורבים עליו, זהו לא חשיב כבנין. [רש"י במסכת מועד קטן דף ט'].]